

Jaciment arqueològic de Can Balart

Sant Martí Sesgueioles

Ubicació

Comarca: Anoia
Lloc/Adreça: Can Balard. Ermita de Sant Valentí
Alçada: 634

Coordenades:

Latitud: 41.702370393881
Longitud: 1.5079873907727
UTM Est (X): 375860
UTM Nord (Y): 4617807

Classificació

Número de fitxa 08228 - 58
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Jaciment arqueològic
Estil / època: Medieval Modern
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Expoliat al llarg de la història i molt alterat per les obres portades a terme en època contemporània.
Protecció Legal
Tipus de protecció: BPU
Observacions protecció: Catàleg de béns a protegir (2012), POUM Sant Martí Sesgueioles.
Data aprovació: dc., 19/12/2012 - 12:00
Número inventari Número de registre: 12018. Inventari del Patrimoni Cultural Immobile
Generalitat i altres inventaris Patrimoni Arqueològic
Accés Fàcil
Ús actual: Científic/Cultural
Titularitat Pública
Titular: Ajuntament de Sant Martí Sesgueioles
Fitxes associades:

Descripció

Amb motiu de la construcció de la conducció d'aigua a Sant Valentí els anys 1994 i 1995, van quedar al descobert uns potents nivells de cendres, ceràmiques grises i oxidades, així com ossos al costat esquerre del camí de Can Balart. També es van localitzar algunes parets en direcció al camp.

Cronològicament, aquest jaciment es podria situar entre els segles X i XIII. Segons la documentació, aquestes estructures formen part del castell de Sant Valentí.

En la part alta del turó es conserven estructures del segle XVIII, les quals, junt amb el jaciment medieval, van ser parcialment destruïdes per les obres.

Observacions:

El nom del jaciment a l'inventari de la Generalitat és Can Balart, tot i que el topònim de la masia que li dona com és Can Balard.

Història

Jaciment descobert pel Sr. Ramon Manau, veí del poble.

La primera notícia documental de la torre de Vilallonga data de l'any 1022, quan Seguí, senyor del castell de Castellar, la va llegar al seu fill Company. D'ençà el 1392, la família Calders va esdevenir senyora del castell i de la vila de Sant Martí Sesgueioles, i en mantingueren la propietat fins a la desaparició de les senyories jurisdiccionals. Segons l'estudi d'Arcos i Vila (2021) realitzat pel SPAL, no sembla probable en qualsevol cas que els Vilallonga hi residissin després de l'adquisició de la castlania de Calaf en el segle XIV. A finals d'aquesta centúria, el 1381 se sap que qui vivia al castell era un tal Guillem Savall, també dit Talavera, que era originari de Pinós, al Solsonès. Podria tractar-se d'algun tipus d'establiment o masoveria que els castlans de Vilallonga haguessin fet de la fortalesa i de les terres de domini directe, un cop es van traslladar a Calaf. El 12 de juliol de 1411 s'esmenta un tal Ramon Vidal del mas de la quadra de Sant Valentí del castell de Vilallonga. Més endavant, el 1422, Francesc Solà de Calaf fa lliurament a Francesc Borrell i a Pere Ferrer de Calaf d'alguns trossos de terra que havien estat del mas de Vilallonga: el tros de l'argila i el del colomer, els freginals prop del dit mas i l'hort i la coma. Les referències, tot i que esparses, a aquest mas de Vilallonga es mantenen en anys posteriors, probablement vinculades amb un element de caire senyorial. Els esments a aquest mas de Vilallonga continuen de manera intermitent al segle XVI, on semblaria que els castlans van anar cedint a diversos pagesos les terres de la dominicatura de Vilallonga que incloïen la torre i els edificis associats, però sense establir-los de manera formal. Segurament la vinculació es va fer mitjançant contractes d'arrendament o de masoveria. Durant el segle XVII ja no es torna a trobar esment del mas de Vilallonga i per tant és probable que en aquest segle es produís l'abandonament de les seves dependències. És possible que aquest procés tingués a veure amb l'entrada en joc en aquest context de membres de la família Dalmases, plenament assentats a Sant Martí i que probablement ja no van tornar a residir a Vilallonga. A començament segle XVIII els edificis estaven abandonats i enrunats. Cal pensar que l'actual masia de Can Balart, situada al costat de Sant Valentí deu ser la continuadora natural del mas Vilallonga, tot i que no sabem en quin moment es devia establir la propietat. No s'ha localitzat a la

documentació cap referència a aquest mas fins al 1865 quan apareix esmentada com mas de Sant Valentí o casa Balart.

Segons el rector de Sant Martí mossèn Francesc Mirambell, que va descriure la torre l'any 1851 dins de les seves *Memorias históricas antiguas y contemporaneas de St Martí Sesgayolas*, quan encara l'edifici mantenia prou alçada com per a poder ser reconegut com a castell de Vilallonga, les restes podrien situar la seva construcció en època romana.

Els anys 1994 i 1995, amb motiu de la construcció de la conducció d'aigua a Sant Valentí, es van localitzar algunes parets, gran quantitat de ceràmiques grises medievals i abundants restes òssies humanes. L'any 2021, la Diputació de Barcelona finalitzà el projecte arqueològic del castell de Vilallonga, dirigit pel Servei de Patrimoni Arquitectònic Local (SPAL) i lliurat a l'Ajuntament. El mes de juliol de 2021 un camp de treball organitzat per l'Ajuntament que va excavar a la torre del Castell de Vilallonga on localitzaren entre d'altres, restes d'ossos, ceràmiques, una fíbula tardoantiga o una bala de la guerra de Successió.

Bibliografia

AA.VV. (1992). Catalunya Romànica. Vol. XIX. El Penedès. L'Anoia. Barcelona: Fundació Enciclopèdia Catalana.

ARCOS, R.; Vila, Josep M. (2021). Memòria de la intervenció arqueològica a l'antic castell de Vilallonga. SPAL – DIBA. Inèdit

